

قدیمی ترین نیایشگاه خشتی دنیا

۸ مهر ۱۳۹۳ ساعت ۱۴:۰۲

قدیمی ترین نیایشگاه خشتی دنیا در میان مرزهای کشور ما جا خوش کرده است. جایی درست در ۶۰ کیلومتری جنوب شرق همدان و ۲۰ کیلومتری شمال غرب ملایر روی تپه ای به ارتفاع ۳۷ متر که قدمتش به عصر آهن و اوایل استقرار مدها در ایران برمی گردد.

قدیمی ترین نیایشگاه خشتی دنیا در میان مرزهای کشور ما جا خوش کرده است. جایی درست در ۶۰ کیلومتری جنوب شرق همدان و ۲۰ کیلومتری شمال غرب ملایر روی تپه ای به ارتفاع ۳۷ متر که قدمتش به عصر آهن و اوایل استقرار مدها در ایران برمی گردد. اگر گذارتان به ملایر افتاد، می توانید نام و نشان "ارگ نوشیجان" را از بومیان منطقه بپرسید. ارگی که نه تنها قدیمی ترین نیایشگاه خشتی دنیا به شمار می رود، بلکه یکی از ناشناخته ترین بناهای کشور است که اگر چه از سال ۱۳۴۶ در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده، اما سال ها در معرض باد و باران، بخشی از تاریخ مجسم خود را از دست داده استدر دوره مدها، "ارگ نوشیجان" مهمترین نیایشگاه مردم به شمار می رفته و به همین دلیل باستان شناسان معتقدند که عناصر موجود در این مجموعه اولین الگوهای نیایشی مردم آن زمان را نشان می دهد. این در حالی است که به دلیل اهمیت خاص بنا، می توان اوج هنر معماری ایرانی را در "ارگ نوشیجان" دید. ارگی که در فلات قاره ایران از منحصر به فردترین و ارزشمندترین آثار تاریخی کشور محسوب می شود. با کاوش های باستان شناسان در این تپه باستانی سه طبقه شناسایی شد که طبقه اول را به مدها، طبقه دوم را به هخامنشیان و طبقه سوم را به ساسانیان نسبت می دهند. نام های شورکات یعنی محل ایزد سوریاش (خورشید) و نوشیجان (نامیرا و جاودانی) معلوم میدارد که اینجا مرکز پرستش ایزد خورشید (ایزد مهر پارسیان، سوریاش کاسیان یعنی اسلاف لُران) بوده است.

قدیمی ترین آتشکده ی ایرانی :

آتشکده ری یا «تپه میل» یادگاری از دوره ساسانیان و شاید قدیمی ترین آتشکده است. این بنای قدیمی بقایای آتشکده بزرگ ری است، یکی از مهمترین آتشکده های پیش از اسلام که به روایت تاریخ طبری از آن قدیمی تر وجود ندارد. بخشی از بنای آتشکده ری در زمان حمله اسکندر به ایران خراب شد و تنها قسمتی از بنای چهارطاقی و زیبای این آتشکده به صورت دو میل باقی ماند. از این رو بقایای به جای مانده از آتشکده ری را که بر تپه ای واقع شده، تپه میل می خوانند. در کتاب مروج الذهب مسعودی، ساخت آتشکده ری را به فریدون نسبت می دهد و راویان روایت کرده اند که مسلمانان در فتح ری چون با مردم آنجا صلح کردند، آتشکده را باقی گذاردند. به جای ماندن قسمتی از طاق های این آتشکده در عصر حاضر گواهی است بر این که آتشکده ری در زمان صدر اسلام خراب نشده است. تپه میل حدود ۱۲ کیلومتری جنوب شرقی حرم حضرت عبدالعظیم (ع) و در ۲ کیلومتری جنوب قلعه نو بخش کهریزک شهرستان ری بر فراز تپه ای بلند در روستای قلعه نو قرار دارد. برای نخستین بار در سال ۱۹۰۹ میلادی یک هیأت فرانسوی فعالیت خود را به منظور کاوش در محوطه باستانی تپه میل آغاز کرد، سپس هیأتی ایرانی از سال ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۴ کار حفاری و مرمت قسمت هایی از این بنا را به عهده گرفت و آخرین دوره مطالعات باستان شناسی در این محل در سال ۱۳۷۸ انجام شد. آثار به دست آمده در تپه میل گچبری هایی با نقوش اسلیمی و گیاهی مربوط به اواخر دوران ساسانی و اوایل دوره اسلامی است. از تپه میل به عنوان اثری بر جای مانده از یک آتشکده دوره ساسانی یاد شده که در فهرست آثار ملی ایران نیز ثبت شده است.

قدیمی ترین کلیسای ایران و جهان :

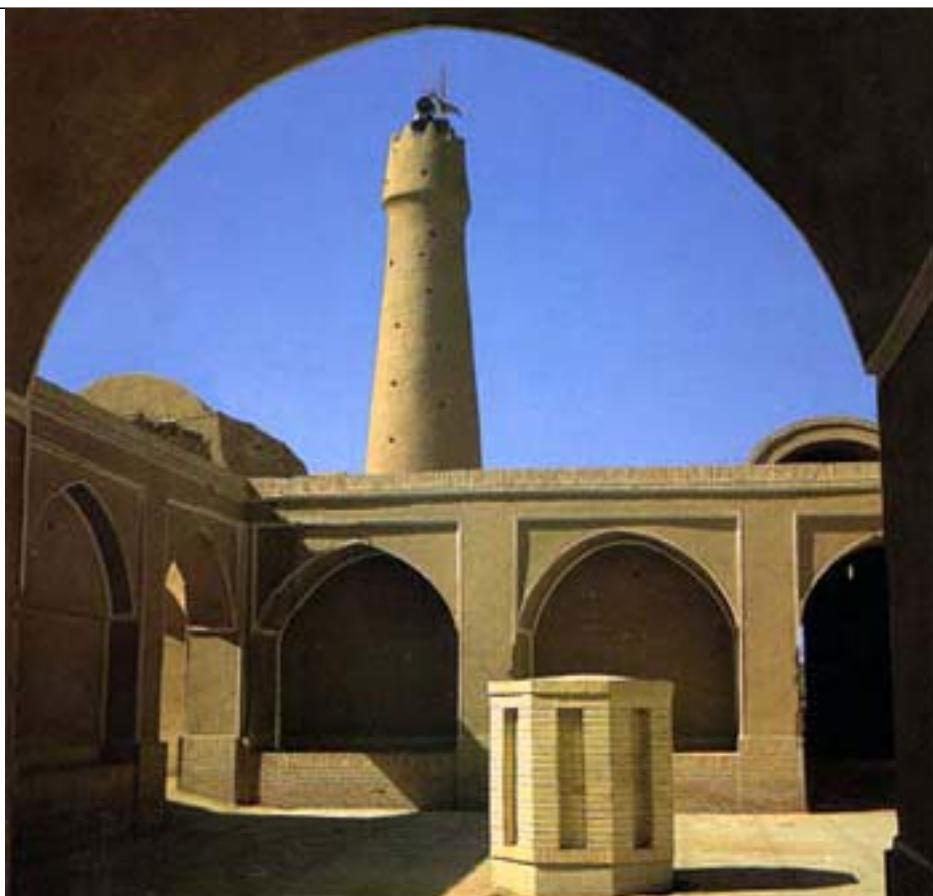
وقتی می شنوید که کهن ترین کلیسای جهان در ایران است چه حسی به شما دست می دهد؟ چرا ایران؟ چگونه ممکن است قدیمی ترین کلیسای جهان در ایران باشد؟ تادئوس مقدس یکی از دوازده حواری مسیح به شوق ابلاغ احکام الهی به سوی ایران به راه می افتد و دست تقدیر موجب می شود که دختر پادشاه وقت ساندخت جزو گروندگان به دین مسیحیت باشد. تلقین ناشی از نادانی و تعصب زیر دستان پادشاه سبب غضب پادشاه بر گروندگان به دین جدید می شود و آتش خشم پادشاه دخترش را به همراه تادئوس مقدس با سه هزار و پانصد همراهشان را در بر می گیرد. جسد دختر را بر تپه ای و جسد تادئوس را به همراه همراهانشان بر تپه ای دیگر دفن می کنند و محراب قدیمی ترین کلیسای جهان بر جسد حواری مسیح آرام می گیرد. در سال ۳۰۲ میلادی، زمان پادشاهی تیرداد از پادشاهان ارمنستان، مسیحیت در این کشور دین رسمی و همگانی شد. مسیحیان ارمنی که خاطره شهادت تادئوس و ساندخت را نسل به نسل حفظ کرده بودند در محل فرار آنان کلیساهایی بنا کردند که قره کلیسا یکی از آنهاست. بنا بر عقیده ارمنه کلیسای طاطائوس اولین کلیسایی است که به دستور مبشرین و حواریون مسیح در دنیا ساخته شده است و چون از نظر مذهبی، شهادت را بزرگترین سعادت برای بشر می دانند، هر سال در روزهای آخر تیرماه و هفته اول مرداد ماه که مصادف با قتل تادی مقدس و پیروان مسیحی او است در قره کلیسا مراسم خاصی بر پا میدارند.

قره کلیسا در جنوب ماکو و ۲۰ کیلومتری شمال شرقی چالدران در کنار روستایی به همین نام واقع شده است. قره در زبان آذری به معنای "سیاه" است و وجه تسمیه این نام سیاه بودن قسمتی از کلیسا است. ظاهراً ساختمان اصلی کلیسا تماماً از سنگ های سیاه ساخته شده که پس از بازسازی قسمتی از سنگ ها به وسیله سنگ های سفید جایگزین شده است. به احتمال زیاد این عمل به صورت عمدی انجام شده تا آیندگان از شکل و ظاهر اولیه کلیسا مطلع باشند.

قدیمی ترین مسجد ایران :

مسجد جامع فهرج «مسجد امام حسن»، قدیمیترین مسجد ایران، مربوط به دوره ساسانیان است و در شهرستان یزد، بخش مرکزی - روستای فهرج واقع شده و این اثر در تاریخ ۳۰ آذر ۱۳۴۹ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. در سال ۱۳۴۹ روستاییان قصد تخریب مسجد جامع فهرج را داشتند و از استاد پیرنیا خواستند تا مسجدی تازه بسازند؛ استاد پیرنیا وقتی مسجد را دید با دست بر سر خود کوفت و گفت: قدمت این بنا از تخت جمشید و کلیه بناهای تاریخی موجود بیشتر است، اینجا قبلاً آتشکده بوده است بعد به کنیسه یهودیان، سپس کلیسای ارامنه و پس از آن در صدر اسلام به مسجد تبدیل شده است. این جملات بخشی از خاطرات محمدعلی مشروطه فرزند استاد محمود مشروطه است که لحظه اولین بازدید استاد پیرنیا از مسجد جامع فهرج را از زبان پدر بازگو می کند. ساخت مسجد جامع فهرج به نیمه اول قرن اول هجری برمی گردد. این مسجد، تنها مسجدی در جهان اسلام با قدمت زیاد است که ساختمان آن از ابتدا تا کنون تغییری نکرده است. مسجد از نوع شبستانی و فاقد ایوان است. اگرچه بین باستان شناسان اختلاف نظر وجود دارد اما ظاهراً مسجد جامع فهرج قدیمی ترین مسجد ایران است. هرچند برخی مسجد تاریخانه دامغان را قدیمی ترین مسجد ایران می دانند. در حال حاضر مسجد تاریخانه صرفاً کاربرد بازدید و گردشگری دارد اما مسجد جامع فهرج کماکان زنده و پویا بوده و در آن نماز برپای می دارند. هشت ستون بزرگ، شبستان کوچک و شکل بنا، انسان را به یاد ساختمان های دوره ساسانی می اندازد. منار گلی نه چندان بلند مسجد در قرن سوم به بنای اصلی اضافه شده، که در عین حال راه دسترسی به پشت بام نیز می باشد. این مسجد، همچون بسیاری دیگر از مساجد جامع دارای درهای ورودی متعدد می باشد. وارد مسجد که می شوید هیچ اثری از محراب، گنبد، کتیبه، کاشیکاری و سایر صنایع و تکلف هایی که بعدها در ساخت مساجد مرسوم گردید نمی یابید. سادگی آن صداقت هزار و چهارصدساله ای را گواه است، بی آنکه زنگار ریا، چهره دلنشینش را رنگین کند. اگرچه وجود زیلوهایی که برای نماز بر زمین پهن شده است، سجاده ها، مهر و منبر، روح تازه گی و پویایی را به انسان القاء می کند اما بی شک نحوه سیم کشی زشت و ناهنجار، پنکه های سقفی، حوض خالی و بدقواره ای که می تواند بسیار زیباتر و شایسته چنین مکانی باشد، دل را می آزارد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۵۱۱۶/دنيا-خشتي-نيایشگاه-ترين-قدیم/>